

Передплата

на «РУСЛАНА» вивозить:

в Австрії:

за цілий рік . . . 20 кор.
за пів року . . . 10 кор.
за чверть року . . . 5 кор.
за місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

за цілий рік: зі щоденною
виплатою 7 доларів, або 12
рублів; з виплатою двічі
в тижні 5½ долара, або 10
рублів; з виплатою що субо-
ти 4½ долара, або 9 рублів.
Поодиноким числом по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича

Виходить у Львові що дня крім неділі руских свят о 5½ год. по полудні.
Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» при ул. Осолінських ч. II. партер (фронт від ул. Тихої). Експедиція місцева в Агенції Соколовского в насажі Гавмана.

Рукописи зберігаються напереднє застереженє.

Рекламації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймаються по шні 20 с. від стрічки, а в «Надіславі» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Національно-політичне питання в палаті вельмож.

(Δ) Останні засідання палати вельмож були вельми помітні багатоглибкими розправами, які там переведено з нагоди бюджетної провізії, а порушені там справи відносять ся далеко і широко в політичних кругах. Тут не тільки обговорено основно і критично фінансове положенє держави, не тільки порушено значне нове регуляцію для держ. ради, але також національно-політичне питання дало привід до цікавої і помітної розправи.

А головно обговорювали се питання бивші міністри бар. Пленер і др. Бернрайтер і представник чеської шляхти гр. Клям-Мартиніц. Висловлено при сій нагоді погляд, що новий закон про регуляцію для держ. ради може спричинити ся в значній мірі до уладженя законодавчої роботи і хосенної діяльности держ. ради, однак поки не буде рішене національне питання, поки не будуть вирівнані національні суперечности, доти держава буде все недужа. Однак всі три згадані бесідники мали перед очима при обговореню національного питання лише німецько-чеський спір на думці і домагали ся, кождий із свого становища, полати оди сего спору, коли тимчасом се питання захоплює також інші краї коронні в між ними і Галичину.

Польські члени палати вельмож на сию справу не звертали ні слівцем бачности (хоч промовляв і гр. Півніський), бо очевидно они стоять на тім самім становищі, що й гр. Клям-Мартиніц, що ся справа належить до кр. сойму. Але для руских членів палати вельмож насувала ся тут добра нагода зазначити свої погляди і вказати на те, що, як небудь вельми важна для держави в полатога німецько-чеського спору, то тим ще національне і язикове питання не порішене, бо такої самої розвязки домагає ся між иншими також польско-руське питання в Галичині. Зазначенє руского становища в сій справі в палаті вельмож мало би неперечно велику вагу і важкий вплив в міродатних кругах.

Бар. Пленер пригадав про якикові предлоги для Чех, котрі можуть послужити основою до рішеня сего питання в Чехах, бо в них зазначена та середня лінія, від котрої обі спорачі сторони не дуже віддалені. Однак полатога сї справи так донго не може удати ся, поки умірковані живла з обидвох боків не наберуть відваги наперти на радикалів і поки їм явно не скажуть, до якого степеня можуть они числяти на їх підпору. Бесідник згадав також про розбудженє національної свідомости поміж Славянами, викликане головно загальним виборчим правом і про відродини славянських народностей. Давнійше називано всі подібні змаганя панславизмом, а єго змаганя були звернені головно проти Австрії і Туреччини, а тепер на єго місце виринуло нове слово і нова річ, но во-

славізм, звернений головно проти Німеччини і проти австрійских Німців. Однак з вдоволенєм вказав бар. Пленер на те, що сї розмах і се одушевленє, яке проявило ся було на славянським зїзді в Празі і в Петербурзі в 1908 р., значно охолонуло (що до Галичини можна би се віднести лише до Поляків, але у москвичів оно ще більше зросло). Бар. Пленер закінчив виводи свої про національне питання, що вже крайна пора, щоби положити кінець расовій пристрасти, яку викликав націоналізм, котрий втратив дійсне своє оправданє. Свобідний розвиток кождої національности і лад в державі, се підвалини, на котрих повинна опирати ся держава.

Др. Бернрайтер вказав опісля на конечність нових переговорів між Чехами і Німцями, хоч трикратні дотеперішні змаганя, роблені правительством в тім напрямі не довели до висліду. Бесідник зазначив, не перший уже раз, що національна автономія може довести до розвязки сего питання, але при тім зазначив також і різниці в поглядах сторонництв на національну автономію, бо деякі розуміють народну самоуправу областно, яко певних національних округів в коронних краях, коли тимчасом соціальні демократи розуміють се яко личну принадлежність до народу, яко організацію поодиноких народів, яко правну личність, де они мають дбати н. пр. про покриттяне видатків на школи і т. д. В Чехах може ся справа бути рішена річевим розумним узглядненєм обидвох сих поглядів, а тим способом бу-

О. Віктор Катрайн.

Віг атеїзму — до анархізму.

Поучний образок з університетского життя теперішности.

Переложив о. І. Плавук.

Четверта глава.

Боже милосерде.

(Дальше).

Ректор: Певно, що так кажуть атеїсти учени; але красивих, милозвучних фраз не можна приміняти до практичного життя. Захованє морального ладу домагає ся не раз від кождо го чоловіка не одної, тяжкої жертви. Для добра родини і вітчизни мусить підчинити свої зміслові склонности розуму, свої самолюбні бажаня. Се вимагає покаяня, жертви і борби і то борби, що аж кінчить ся посліднім віддыхом. „Якоже назмника повседневного живнє челоувка на землі“). В сій борбі треба не раз жертвувати не лише всі свої дочесні справи, але і житє.

А що має приспособити людий до сїе борби, до сих жертв, коли нема вічного житя, коли віра у вічну заплату є пустим нерозумом?

Павльзен пише: „Вже не раз розвжувано питання: в чім лежить тайна житєвої сили католицької церкви, котру так часто засуджувано на смерть і про котру думано, що она вже замерла?“ І що він відповідає: „Властива тайна о в тім, що в ній мужчини і женщини

все знаходять силу жертвувати своє житє“. Хотяй се були лише одиниці, то так дорогоцінною і діяльною була жертва, що она могла переважити приманливий і погубний вплив у тих, що в церкві гляділи своєї вигоди“).

Що тут говорить ся про многих, котрі в церкві гляділи вигоди, се можна вибачити протестантскому ученому. Але щоби лише одиниці були, котрі своє житє приносили в жертву, се зовсім неслухно. Не хочу наводити тут великого числа Мучеників і Святых, яких видала Церква у всіх часах. Я вказую лише на много соток тисяч монахів і монахинь, що в католицькій Церкві безкровно жертвують своє житє в службі Бога. Обітом убожества зрікають ся всякого особистою посіданя і дідицтва, обітом чистоти зрікають ся всіх розкоших, які подає родинне житє, а обітом послуху вирікають ся вільної розпорядности самим собою і віддають ся зовсім на службу бідним, онущеним, хорим, прокаженим і невіжам і то на ціле житє. Перед кількома роками пожертвував ся О. Даміян Девестер зовсім на службу прокажених в Мольоках і то з певним наміром самому незадовго понасти в сию страшну хворобу. Навіть много не католицьких часописий виразило явно своє здивованє про такий героїзм, — особливо в Англії і північній Америці. Але і щож? Чи се така рідкість в католицькій Церкві? Такі заклади для прокажених є у всіх частях світа і всюди зголошує ся много монахів на службу сих бідаків. Подібно має ся річ з усіми заразливими хворобами. Чи впрочім інші монахи, що в сьвітї дали би, щоби своє житє посвятити службі хорих, заслугують на меншу похвалу? Їх героїство

може нам менше впадати в очи, а однак оно не єсть менше.

Але в чім лежить тайна сего немриучого духа саможертви в католицькій Церкві? Замітна річ, що Павльзен не задав собі такого питання! А оно таке цікаве. Яка відповідь? Віра, надія і любов, сї три слова в сьо виражають. Віра в Бога, надія на вічне житє, для котрого теперішнє житє є лиш присівком, творять основи сего духа саможертви, а любов Бога, розпязтого за нас Спасителя є єго коренем. Возьми сї три чесноти, то нема і духа саможертви.

Без надії на вічне житє тратить велике множество людий всяку моральну підставу. Возьмім лише кілька примірів в практичного житя. Хтось бачить, що єго підприємства упадають, що наступить упадок. Він міг би стати знов на ноги, але нечесним, негідним способом. Покуса зближає ся що раз ближше і шепче до уха: по що зволікаєш, бери ся до діла, ніхто не побачить. З смертю в сьо кінчить ся! І що може єго склонати до вірного сповненя свого обовязку, коли віра в позагробову заплату се пуста недорічність?

Иншому стоїть суперник на заваді. Він міг би єго може усунути, але коштом совісти, брехнею, клеветою, або чимсь гіршим. Що має єго спонукати жертвувати свої земські справи домаганєм совісти, коли совість єсть нічим иншим, лише прибраним чувством, або лише гадкою мого розуму без огляду на вічного Законодавця і Судию, що вглядає і в найтайніші закутини серця?

В таких случаях — а они не раз приходять в житю кождого чоловіка — не вистарчають красні фрази про „милім вдоволеню слухности“

де також передбачена охорона народних меншостей.

На иншій становищі станув г-р. Клям Мартиніц, застерігаючи сі справи для кр. союму і домагає ся кр. автономії і федералізації Австрії.

Огляд часописий.

(Голоси укр.-руської печати про політику руских парламентарних послів).

(Дальше).

В наведеній вчера частині статі „Малі діла“ споглянув Вп. автор на Галичину скрізь історичну призму і зробив в часті вельми влучні помічєня, протиставляючи буйности, бундючності і рухливості життя, багатого ініціативності на просторах степах України жите „блаженного спокою“ „в галицкім запічку“, де громадили ся „поклади пасивності й інерції“. Автор признає вправді, що мимо того Галичина за час півтисячного поневолення зберегла свою народну свідомість, що тут виробив ся тип у перто го Русина, і що поруч консерватизму проявляла ся незвичайна енергія відродження, розвою і поступу, коли лише являла ся яка небудь можливість до того. Однак Вп. автор докоряє Галичині, що она не спосібна до таких сміливих поривів як східна Україна, що готова була все поставити на карту за здійсненє того, що ставило ся висше над спокій, вигоду і жите.

Не хочемо заперечувати сеї смілости в починах, сеї енергії і сих поривів, до Sprung ins Unmögliche, чим можна одушевляти ся, алеж позволимо собі звернути бачність на те, що й тут, хоч не маємо таких сміливих поривів, такого розмаху і буйности та бундючності, але за те можемо вказати ся тривкостю таких починів національних і культурних, котрі навіть передовсім не треба забувати, що Галичина в порівнаню з усею Україною, се неначе одна губернія сеї останньої і що до обшару і що до населеня, не кажучи вже нічого про велику рі-

або „блажене чувство сповненого обовязку“! Чого учать нас величезні злочинства, що вжуть ся з іменами: Панама, Banca Romana і т. д. щоби не говорити про близші приміри? Героями сих обманств є майже без виїмки атеїсти і прихильники незалежної моральности.

А тепер ідїть між широкі верстви народа, котрого жите є ненастанною борбою з лихолїтєм, що лише тяжкою працею може заробити на щоденний хлїб. Скажіть єму: Поважай державні закони, не завидуй багатому, будь трудящий, тверезий, стережи ся обманства супроти хлїбодавцїв, а особливо держи ся осторонь всяких небезпечних змагань партії перевороту. Що допоможуть такі фрази, коли нема вічного життя, коли чоловік є нічим иншим, лише дальше розвиненим звїром, що повстав з намулу, якійсь час побродить по тїм мулі і знов в нїм щезне?

Для того справедливо каже святий Павло: „Аще бо по чловѣку со звѣремъ боряхся въ Ефесѣ, кая ми польза, аще мертвіи не встають; да емы и пісмъ, утрѣ бо умремъ“³⁾.

Тож коротко повторю: наука, що підкопує моральний порядок, не може бути правдивою. А що, як я вказав, атеїзм підкопує весь моральний порядок, то він не може бути правдивий.

По сих словах встав ректор, щоби попрацати ся. Спосіб, як Альфред слухав єго викладів, переконав єго, що ласка побїдила.

І дійсно знайшли виклади ректора про атеїстичну моральність могутий відгомін в душі Альфреда. Се було лише потвердженням того, що сам пізнав в власного помічєня: в атеїстичних кругах є моральність дуже часто лише цвітїстою фразою про чесноту і чесність, під тим однак криє ся наге, низке самолюбство; она є лише вінцями прикритим, гнилим гробом.

(Дальше буде).

жницю материяльних засобів одної і другої області. Дальше не треба забувати, що Галичина втратила політичну самостійність уже в XIV. ст. а через те історична і народна традиція протягом півтисячного поневолення значно ослабла, коли Україна жила до XVIII. ст. своїм житем і зберегла до новїших часів живу історичну традицію. А мимо всіх тих обставин історичних не згадуючи вже про князїв Романовичїв, особливо Данила, треба призвати, що з Галичини в XVI. ст. вийшов рух до культурних і народних відродїн, що у Львові повстало Ставропігійске братство, котрого традиція сягає до XV. ст., що тут повстала славна Ставропігійска школа, що тут відродило ся руске міщанство, найпевнїша підвалина національно-культурного і політичного розвитку і що відтак зі Львова перенесено свѣтло культури і народних відродїн до Києва і взагалї на Україну. Було отже на галицкій Русї змаганє до свого самостійного культурного розвитку, була, правда, нерівна боротьба о удержанє своєї самоуправи, до своєї державности. Галичина не видала вправді Хмельницького, хоч і він тут образував ся, але зате видала Копашевича-Сагайдачного, не ставила всего на карту, але тим обачнїше пильнувала збереженє своєї національности серед вельми трудних обставин і зберегла свою національну свідомість, уможливила відродїн в XIX. ст.

Правда, що серед небезпечности життя (она була і в Галичині) виховувала в людях сміливість, очайдушні нерас пориви, Україна видала козачину, котрою одушевляли ся і нивї ще одушевляють ся, хоч погляди скрізь критичну призму значно змінили ся. Доволї вказати на зміну в поглядах на козачину самого Шевченка в першій добі єго творчости, а опісля, коли поширшав і поглибив ся єго свѣтогляд. Куліш, неперечно великий знавець України і єї жита та бувальщини в переднім слові до розпочатої на ширші розміри в „Основі“ критичної історії України-Руси, влучний висловив погляд, кажучи що козацтво було тїлько буйним цвѣтом, а инодї й колючим бодяком серед нашого дикого степу“.

Чому оно так було, на се вчисти відповів Вп. автор реченєм, котре „Дїло“ не знати чому пропустило і ми єго тут наводимо: „Є карність національна (в Галичині), пише проф. Гр-ий якої не знає наша Україна, є певне десогит національне, вихованє віками оборони свого національного істнованя, і оно держить в своїй власті суспільність і чоловіка“.

Ми подали в попереднім числї також цілу єю частину, котра відносить ся до академ. молодєжи в часі першої сецесії в р. 1901 і до єї батьків і замїтно, що „Дїло“, котре в єю різку критику що до посольської політики подало в цілости, приложило як раз до сєго місця, де висловлено багато правди, свої редакторські ножиці. Автор був одушевлений поривом молодєжи, ставить єї на рівнї з пожертвованєм молодєжи на Україні, але попав відтак в розчарованє, коли она відтак старала ся „викрутити ся голосними фразами і скінчила ся на них“. Бо справді, коли „з патосом заявляла про велику жертву, яку складає на національнїм жертвеннику“, відкликала ся до батьків, щоби подбали про можливість щоб она „не потерпіла ніякої шкоди від сеї жертви“. А батьки справді не були глухі на те, добували нерас останню корону і зїбрали більш півтора сотнї тисяч корон, щоби молодїж діставши ся до осередків західної культури, до Відня і Праги, набула там знаня, положила підвалини до здійсненя самостійного українсько-руского університету. Сей фонд зложений рускою суспільністю мав бути властиво часовою позичкою, яку молодїж мала звернути на утворенє фонду на образованє і піддержку будучих руских доцентів, але нема ані фонду, ані доцентів, а як вихисновано побит у Відні і в Празї, про се колись годилоб ся також сказати слівце гїркої правди. Тут як раз була нагода ідейність перевести в реалїзм, того пориву і одушевленя ужити на наукову роботу і основне образованє та підготовити тим способом здійсненє укр.-руского університету.

(Дальше буде).

Політичний огляд.

Змаганє д-ра Люкача, щоби між Короною а групою Юста усунути суперечности, не повели ся, бо виринули такі ріжницї в поглядах що до банкової і народогосподарської самостійности, що дальші наради перервано а др. Люкач вернув до Пешту і буде тепер переговорювати з Кошутом, що імовірно також буде безуспїшне. Остане тоді лише один вихід, утворенє позанарляментарного міністерства і розвизанє союму.

Цїсар зовсім рішучо Юстови на послуханю заявив, що не згодить ся на банкову і народогосподарську окремішність, бо багато впливових і заводових політиків угорских вважають се шкідливим для Угорщини. Юст вернувши до Пешту, візвав єгоїх сторонників до агїтації по цілїм краю, щоби перекопати монарха про конечність такої окремішности Угорщини. Угорські дневники живо обговорюють справу розбитя переговорів і запевняють що одушевленє в таборі Юста остигло значно і багато єго прихильників не годить ся з положенєм, яке витворив Юст, бо очевидно нема иншого виходу як розвизанє союму.

Заграниця.

Царска рїка тяжко давить тепер вел. князївство Фінляндію, яке боре ся о свою самостійність, бо цар є відповідно до конституції лише лучником сєго краю в Росїю. Дня 24 грудня санкционував цар предлогу ради міністрів якою віддано фінляндскї залїзницї під заряд російської міністерії руху. Рівночасно замїнено залїзничу лїнію Петербург-Обо на війскову залїзницю і віддано в заряд міністерії війни. Але Фінляндия оружить ся між тим до оборони також оскільки дозволяють на се єї скомні середники. Виборчий рух панує там тепер повнї, загално кажуть, що ще ніколи не був він так живий, як тепер. Рівночасно з виборчою боротьбою росте в краю опозиційний настрїй, а можна казати напевно, що новий сойм буде ще більше радикальнїй, чим попереднїй. Російске правительство приготовляє ріжкї середники осторожности н. пр. заряджено, щоби приватні кораблі і особи в області між Свеаборгом а Лїонон задержували ся в віддаленю 300 кроків від пристанїй, в яких мають зимувати російскї воєнні кораблі а також мають держати ся з далека від укріслень. Крім сєго постарала ся російска міністерия внутрїшних справ на радї міністрів, щоби на фінляндских залїзничих шляхах збільшено значно жандармерию.

Скептики в справі східно-азійської воєнної небезпеки, здаєть ся мають, слухність, бо признаки, які вказують на бличку війну множать ся з кождою хвилиєю в застрашаючий спосіб. До „Русского Слова“ пишуть з Владивостока: У нас говорять загално про нову російско-япаньску війну, а спір веде ся вже не о те, чи она вибухне, чи нї, але о те, коли она пічне ся. Урядова заява міністерії заграничних справ, подана до відома при смочи петербурскої телеграфїчної агенції не вплинула зовсім на успокоєнє умів. Останнїми днями занепокоєнє зросло ще, коли населенє довідало ся, що двї тутешнї філії заграничних фірм (американська і гамбурска) дістали від своїх шефів наказ, поступати вельми оглядно при заключуваню торговельних угод з огляду на непевне положенє в східній Азїї. Також прибує високих япаньских офіцїрів до Манчурїї, між якими находить ся адмірал Того, викликує занепокоєнє. Як кажуть, мав він пересправляти з хїньским губернатором, щоби япаньске військо могло без перепон перейти через хїньску область. Також ся обставина є непокоячою, що на російско-кореаньскїй границї усмирено кореаньске населенє. До сєго додати належить, ще побут incognito япаньских офіцїрів в Харбїні, закупно збіжа япаньскою інтендантурою по найвисших цінах і громадженє провіанту на полудни. Справа північної части Сахалїну яку хоче Росїя продати Зєдиненям Державам, може бути найближшим поводом до війни.

¹⁾ Йов. VII. 1.

²⁾ System der Ethik I. 141—2.

³⁾ I. кор. XV. 32.

Державна рада.

Палата не дільмож ухвалила не тільки бюджетову провізорію, але також закон про повноважність до заключення торгових договорів і на тім закінчила поки що свої роботи. В розправі над бюджетовою провізорією, в котрій різко критиковано фінансовий план правительств за брав слово також міністер скарбу др. Білінський і відповідав на закиди в основній, як замічає его велика суверниця N. fr. Presse, і рчевій промові. Він виступив з великою точністю, обговорив основно і докладно кожний закид і зазначив, що про фінансові плани і інші скарбові предлоги не сказано ще останнього слова. В останнім зворотті розсмішав він цілу палату просьбою, щоби ему простили его податкові грихи, але поки що ухвалили бюджетову провізорію.

Міністер др. Білінський пояснив передовсім причини, для яких взяв назад прелогу про податок від пива. Побачивши, що в посольській палаті проти того податку такий опір, не хотіло правительство доводити до поразення. Сей податок був би поміг поставити краї добре на ноги а крім того приніс державі 15—20 мільонів річно надлишки для країв і поправи краєвих фінансів, але зате держава дістане 15—20 мільонів з горівчаного податку. Із становища поправи державних фінансів не змінило ся нічого для правительств. Однак скоро буде уложений новий бюджет, покаже ся потреба нових доходів, котрі треба буде покрити новими податками. Се хибний погляд, мов би теперішнє лихе положення фінансове було споводоване прилукою Босни. В цілім фінансовім плані виступають яко послідовність прилуки Босни лише відсотки від сеї частини державного довгу, котрий треба буде затягнути на покриття сеї ціли. Що для приспорення квоти круглих 70 мільонів потреба буде різних податків, се для Австрії річ певна. Навіть Англія, котра має доходний податок і може ним автоматично значно підвищати свої доходи, не може сьогодні обстати сим одним податком, а щож доперва Австрія!

Що до спадкового податку, то міністер приневолений боронити засади его, але що до висоти его можна ще буде поговорити, а доси, хоч вже три чверти року розправляє ся про фінансовий план, правительств не мало спромога в комісії подати своїх пояснень до сего плану.

При доходнім податку повинна бути спроможність мірою податковою, без огляду на личність.

Що до домово-клясового податку, котрий правительств зносить в двох найнижших категоріях, заявляє міністер, що тим словням лише дане попереднім міністром скарбу приречене. Що до відрочення деяких видатків, про які говорено в пос. палаті, заявляє міністер, що на случай неухвалення бюджет. провізорії треба би було здержати около 90 мільонів видатків. Тепер сего не треба, отже можна буде робити вклади на залізницях.

Хросимо відхобити перегплату.

НОВИНКИ

— Календар. В неділю: руско-кат.: Ігнатія; римо-кат.: Макарія. — В понеділок: руско-кат.: Юліянія; римо-кат.: Геневефі.

— Регуляція Бистриці. Дня 27. січня відбуде ся в Угорниках, Вовчинцях і Підлужу в справі регуляції Бистриці водноправне доходжене разом з вивласнюючою розправою. Комісія збере ся того дня о 10¹/₂ рано при мості держ. гоствинця в Угорниках. Викази ґрунтів призначених до вивласнення і плани регуляції будуть вистав-

лені в тих громадах до публичного перегляду від 5. до 19. січня.

— Чому подорожили зел. білети? З Поділя доносять нам, що між селянами кружляє такий погляд, що ціна Ізди залізницею подорожила через видане нових білетів з рускими написами. Мужики нілк не хочуть повірити, що одна справа з другою зовсім не вяже ся і чи була би руска напись на білетах чи ні, то карти Ізди були би від нинішого дня дорожші. Можна догадувати ся, хто пускає між рускими селянами такі неправдиві чутки.

— Найдорожша книжка на світі. Одно американське видавництво видало недавно твори писателя Дікенса. Видане тих творів представляє собою чудо друкарської штуки. Текст напечатаний на пергаміні, кожда сторона книжки прикрашена обрамованем, закінченнями, ініціалами і мініятурами на середновічний спосіб. Переплет книжок зроблений з дорогої шкіри, тисненої і прикрашеної золотом. Таке видане творів Дікенса (130 томів) коштує 280 тисяч доларів, що на наші гроші виносить около одного мільона і 400 тисяч корон. Се сума, яку можуть заплатити хіба американські мільярдери. І справді ціле видане (всього навсього 15 примірників) закупили самі мільярдери.

— Незвичайне вилічене. В Чикаго стала ся сим днями незвичайна подія. Інженер Маєрс, котрий підчас землетрясеня в Сан Франціско зійшов був з розуму, вирвав ся в п'ятницю із заведеня божевільних і пішов за місто. На перехрестю шляху залізничного з гостинцем побачив, як поспішний поїзд переїхав і розторожив якогось чоловіка. Та страшна подія так его зворушила і потрясла ним, що він нараз відвискав змісли. Пригадав собі як найдокладніше всілякі подрібности із свого життя і катастрофи, подав, як називає ся, а першим, о що запитав ся, було, що діє ся з его жінкою. Маєрс відбував повесільну подорож і підчас землетрясеня був в Сан Франціско і по катастрофі перестав пізнавати жінку. Подужавшого так нагло відвели до заведеня божевільних, де лікарі ствердили, що він відвискав повну силу ума. Повідомлено о тім також і его жінку а тепер обоє супруги пустились в дальшу подорож перервану так трагічно перед трома роками.

— Битва під Маратоном. Як кождому відомо з історії, Атенці звели дня 12. версеня 490 року перед Христом під проводом Мільтіядеса побідну битву над Персами коло Маратону. Мільтіядес вислав тоді одного з голлівів Плеполемоса з радісною вісткою до Атен. Переказ каже, що Плеполемос прибіг задиханий до Атен і вимовивши радісну вість, упав неживий з умученя. Греки зробили Плеполемоса героєм, тимчасом, як викрили учені, ся справа стоїть в зовсім іншій світлі. Коли Плеполемос. обраний в тяжку зброю йшов, не біг, з під Маратону до Атен, стрітив по дорозі селянина Лкомедеса, який взяв его до своєї хати, напоїв, нагодував і подружив зі своєю дочкою. Плеполемос не міг виврати ся з дома до Атен, бо все щось ставало ему на перепоні. Діждав ся внуків і правнуків, мав вже 98 літ, і все не забував про обовязок, вложений на него Мільтіядесом. Аж одного дня рано, маючи близько сто літ жятя, покинув до-світа родину і пішов до Атен. Там саме на майдані були збори Атенців в справі податків. Сивий як голуб Плеполемос попросив о голос, а хоч не був горожанином Атен, позволено ему говорити. Плеполемос вийшов на трибуну і сказав врадуваній: Атенці, привошу вам радісну вість! Ми побили Персів на прах під Маратоном. По сих словах упав мертвий на землю. — Така є правдива історія про героя з під Маратону, каже Г. Тиммори в своїм творі „Le Soldat de Marathon“.

Оповіді.

— Театр львівського „Сокола“ відіграє завтрішної неділі перший раз комедію в 3 діях А. Володського п. а. „Панна штукарка“. Початок о 7. годні.

— З Ярослава. Дня 1. лютого уладжує виділ бурси м. св. Онуфрія в Ярославі вечерниці з танцями в салі „Сокола“ на дохід сеї бурси і укліно просить місцеву і замісцеву ПТ. Публику о ласкаву численну участь на вечерницях. Запросини в сих днях висилають ся. За Виділ: о. К. Хотинський пресідатель, В. Левіцький секретар.

— Подяка. Управа приватної української гімназії в Рогатині складає сим подяку отсим Добродіям і інституціям за щедрі дари на річ гімназії: „Просьвітному Кружку“ в Рогатині, Антонови Чубатови, упр. школи в Конюшках і учен. гімназ. Стекову за дари в книжках до бі-

бліотеки, Ліві Навроцькій в Голгочах і учен. гімн. Мядлякови за дар книжок до бібліотеки убогих учеників, Петрови Курівцєви, уч. гімн. в Калуші за прислане більшої збірки мінералів, Н. Н за прекрасний зльник і збірку краєвих мотилів і проф. Іванови Галуциньскому за богаті дари до природописних габінетів. Складаючи подяку просить Управа пам'ятати і на будуче на потреби нашої гімназії. — М. Галуциньский, управитель.

— Іменованя. Міністер скарбу іменовує скарбовими радниками отсих секретарів скарбу: Йосифа Віткося, д-ра Льва Лезера, Адама Косьмінського, Івана Незабитовского, Еміля Месгера, Медарда Чаудерну, Юліяна Луцика, Йосифа Грабського, Романа Чаудерну, Людвіга Гроціцко-го, Жягм. Гломбінського, Івана Завільського, Марк. Дияковського, д-ра Фелікса Воїута, Леопольда Лисаковського і Ев. Флюнта.

Міністер просьвіти надав VII. кл. ранги між іншими отсим професорам середних шкіл: Романови Цеглинському, В. Гессому, С. Мандльови, Вл. Боярському, Йос. Грінбергові і Ем. Бернгардтові у Львові.

— З залізниць. З днем 1. січня 1910 з приводу заведеня нової тарифи на шляхах ц. к. австр. залізниць держ. змінюють ся також постанови що до експедицій посылки поспішних оплачуваних марками. Постанови о способі експедиованя згаданих посылки є заміщені в тарифі льокальній ц. к. австр. заліз. держ. (часть II. зшитка спільна, розділ V, сторона 46—48). Нові марки з написами німецько-польськими або німецько-польско-руськими можна дістати від 1. січня 1910 у всіх стаціях і перестанках. З тим днем тратьте свою вартість марки доси спродані, котрі можна однак до 30. червня 1910 в касах стаційних вимінати на нові за відповідною доплатою.

Кость Курило.

Письма з Америки.

(Дальше).

Baltimore, Md. 27. IV. 1909

Десята година з полудня, — експресом наближаюсь до портової стації. Балтіморє купаєть ся в сонці і в імлі димить, що переходить цілу каскаду тонів від ясно синявого до темно гранатової краски, та зливаєть ся гень аж за морем спокійним, позолоченим нині від буйного проміня на золото-зеркало.

Перед очима цілий ряд вулиць і вуличок; мішають ся краски жовті, зелені, фрезові, та зливають ся у хаос, у якім люди, як мухи, кружляють.

Глянути від моря на місто — не кінчить ся воно нігде. Кудя сягають очи, тягом бачуть пасма кам'яниць, фабрик, коминів і церковних веж. Велика пляма зеленого скверу перериває тут або там піскову, або червонаву краску будівель, та за нею знова взгіря домів і коминів до завороту без кінця. Округленький мільон мешканців, не вчисляючи свобідних емігрантів, що, як мурашки до меду, липнуть вони до того бізнесового міста, яке у силі дати всім житє і заробіток.

Цікаве місто се Monumental City, яким величаєть ся мериланцька держава. Найбільший торговельний порт на світі, до котрого середню міста впадає горда стилєво, а спокійна своєю глибокостію „Patapesc“.

Дивне місто, в котрім католиків буде більше, як разом у Львові, Кракові і Станіславові, а фабрик чи не більше як в цілій Передлитавщині, а католицьких церков відай чи не стілько, що в Римі. Ем. кардинал Архієпископ балтіморський Гіббонс є рівночауно примасом цілої Америки. Мав я вчєра честь велику бути представленим Іх Еміненції. Приняв, як рідний батько та так незаметно прелюбо зійшла година, що жаль сталось на пращанє, ни тих теплих дійсно апостольських слів, чи того сердешного погляду очий, якими Учитель правди Христової обнимав широку любовю найнижшого слугу у винограді Ісуса. Та з якимсь поломним жаром у грудях вибіг я із кардинальської палати скріпленій на

ПО НИЗКИХ ЦІНАХ ПРАКТИЧНІ ПОДАРУНКИ НА ЯЛИНКУ.
— БАРХАНИ — ХУСТКИ ЗИМОВІ — ГАЛЬКИ — ТРИКОТИ — ПОНЧОХИ — СКАРПЕТКИ
— СОРОЧКИ МУЖЕСКІ, ЖІНОЧІ, БІЛІ І В КРАСКАХ — ПЛЕДИ — СТАНИКИ

Фірма: **І. ДРЕКСЛЕР СІННІ** Львів, площа Капітульська ч. 2

дусі, зі свідомим почуттям любови найменшого брата і з надією ліпшої будучини закутого мого народу. Та бачу ту ще сиву статю 70-літнього Апостола з благословляючою рукою над мою головою, та й ще довго бажати буду єї у моїх споминах.

Передімною знова Monumental Baltimore і вірвар життя Charlesstreet'у. Саме із катедральних воріт висипуєть ся похоронний, жалібний похід і всідає в довгі ряди карит, які здовж вулиці мішають ся з трамваями, автомобілями, роверами. І перед очима стає вічна правда, людське життя, його труди і ціль, народ у неволі і несправедливості їх гнобителів. Але зі зміною сказівок годинника насують ся інші гадки примінені до даних перед мною образів.

Входжу до Walters Muzeum. Кільканайцять кімнат менчих і більших, уладжених зі смаком містять одну з найцінніших приватного добутку колекцію в Америці. Ділять ся она на три відділи: олійні картини, акварелі і орієнтальну штуку. Між картинами вирізняє ся своєю величиною образ Согот-а „св. Севастьян“. При добрім освітленю уложений, для великого спокою малювання з Божою іскрою, яка віє з кожного епізоду сеї картини, можна його сьміло назвати звїздою сеї колекції. Рівнож прегарне є полотно Gégome-а „мученика на Зрені“. В орієнтальнім відділі подібало влерве неперсицькі картини на східно-цвітистих тлах. Крім них японські емалії, хіньські бронзи і дамські туалети зі слонової кости. Мініатурові цікаві вони. Останні кімнати переповнені вже чистого європейским здобутком культури привезеним за добрі долари через Атлантик.

Дивна річ — здаєть ся мені, що коли би я мав свобідний час на мої вподобаня, то пробув би я його між тими мертвими споминами людского духа, який ліпшим приятелем є від найліпших живучих, а в докладі більше навчає як всі професори та їх книжки, хоч і перед ними завжди кловю мою голову. Ще одно. Загалом в кождім музею маю вражінє давного цмьнтара, де чоловік спокійно може застановитись над собою та класти різні порівняня на тему рідньої культури. Думаю, що лишень порівнянями можна до чогось дійти. Впрочім сї квестиї оставляю філософам, а я із моїми поглядами живив ся, та добре мені в вми.

По вулицях ходить собі вечір чорний, чарівний, півмазвий, вбраний у всякі газові світла і в модні чудацькі дамські капелюхи. По небі, набиваним звїздзяними гвездзями, таємна велич спокію і гармоні, а тут на землі хаос розперезаний наркотичним словом „business“, який не має часу на метафізичні відлети. Спокій то щастє; таке гучить ся довкола себе у голосних фрагментах розговорів. Таке мусить кождий розуміти, бо коли би хтось сказав голосно: панове джентельмени, долар се слабість!.. разом із його словами ввакували би його в кафтан безпечества та дали би хіба ґратісове житє на державний кошт.

Хоча знова із другої сторони, коли хто у-внутри життя пересічного Американця, видно сей правдиво спокіне приміненє ідеї до життя, одиниці до єсупільности, його літератури до праці, теперішности до мрій, мисли до діла, та саме сю льовлянну згоду сьміло тож назвати туземним щастєм одиниці, а з одиниць таких єсупільности.

Поперед очі ходять тіни що недавно огляненіх: Free Library, Court House, ріжних Hall, а по голові снують ся думки... Добра Америка гарна, прегарна, бо... бо... тут кождий мусить працювати і цінити працю, та спускатись лишень на свої власні сили, а не на чужі плечи як то часто-густо буває в нас...

(Конець буде).

*) Бізнес, інтерес.

Бюро учительске і службове
Марії Немчиовскої, Львів, площа Академічна 3.

Надіслане.

(На сю рубрику редакция не відповідає).

Гомепат Др. Дорнфест

ординув

Львів, ул. Сикстуска ч. 14.

лічить всілякі недуги, також застарілі гомеопатичною методою. Електротерапія, масаж, радіотерапія. Брошурки „Спосіб лічення“ за присланєм і К 20 с в марках. 105(6—10)

Телеграми

з дня 1. січня.

Севастополь. Цар, цариця і діти виїхали з Лівадії до Царского Села.

Сабач (Сербія) Вчєра розпочав ся тут процес проти Альойзія Месара, мнимого австрийского поручника резервного, родом з Країни, єго любовницї касїєрки Міцїї Євтіч і селян Люкича і Ковачевича. Протуратория обжаловує їх за шпїгуєство в хосєн Австрії. Слїдство тривало 5 місяців. Заміт шпїгуєства опєрто на перехопленім листї до Месара, в якім запитувано єго про рухи війська та про якієть дороги з Митровиці до Сабача. Обжаловані випєрають ся вини.

5.500

нотаріяльно потверджених сьвідоцтв від лікарів і приватних людей доказують, що

КАЙЗЕРА

Цукорхи ка груди

з трєма яличками.

Найскорше усувають

Кашель

хрипку, замуленє, катар, дихавцю і коклюш.

Пакет 20 і 40 сот. Доза 80 сот.

Дїстати можна у всіх аптиках.

90 (9—24)

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма

від 1. до 16. січня 1909.

Щоденно о 8. год. вечер представлєнє. В неділі і сьвята 2 представлєня о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що пятницї High-Life представлєнє. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Тр.-кат. Уряд і парох. в Заболотіві

пошукує півця церк. іспитованого, з добрим теноровим голосом, і спосібного до ведєня хорального співу. Удержанє: Платня ствля 20 корон місячно і можливі доходи. Точнійші дані при личнім зголошеню. 108(8—8)

Перелускі ЛІСТКИ

з погрудєм Івана Мазєпи можна набувати в адміністрації „Руслана“, в „Сокольскім Базарі“ або в книгарні Тов-а ім. Шевченка у Львові. Примірник 6 с.

Для прикрашея

комнат і Читалєхь!

ТАРАС ШЕВЧЕНКО в домовині і МОГИЛА ШЕВЧЕНКА над Дніпром

Картини Сластьона виконані в артист. інституті Анґєрєра у Відні у величїві 24+30 см. можна набути в книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, Ринок ч. 10; за 80 сотиків без пересилки, за 1 К з пересилкою (franco). Прибуток з ровпродажи жертвував радн. Ол. Барвіньскій на пам'ятник Т. Шевченкови в Києві.

Церковні річи

КРАСНІ і ДЕШЕВІ ПРОДАЄ

„ДОСТУПНА“

основана руским духовєнством — в Станиславові при ул. Смольки ч. 1, а у Львові при ул. Рускій ч. 20 (в каменяці „Дієра“).

Там дістанє ся різні фєлоня, чаші, хрєсти, ліхтарі, сьвічники, тачи патєриці, кивоти, плащенні, образи (церковні і до комнат), цвєти і всякі другі прибори. Також приймають чаші до позолочєня і ризи до направи.

Удїл виносить 10 К (виписовє 1 К), — за гроші вложєні на шадничу книжку платять 6%.

29 (26—?)

Розклад залїзничих поїздів

важний від 1. мая 1909.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Тарнога	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:05	5:58	9:30
Черновець	—	—	—	6:40	12:20
Станиславова	5:45	—	—	—	—
Коломиї	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:45	4:25	—	11:00
Пустомит	7:29	11:45	4:25	10:15*	11:00
Самбора	8:00	9:57	2:00	—	9:00
Любіня	8:00	9:57	2:00	9:00	11:45*
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:05	1:15	5:00	9:25	10:10†
Брухович	7:10	10:05A	1:48B	4:50	8:20
Брухович	8:15	12:40	3:27B	5:30†	9:35B
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
На Підзамчє:					
З Підволочиск	7:01	11:40	2:00	5:15	10:12
Бродів	7:01	—	2:00	5:15	10:12
Курович	—	—	11:19	—	9:39
Винник	8:07	—	11:19	3:26	9:39
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Гяшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	8:00	11:10
Черновець	6:10	9:35	—	—	10:38
Черновець	—	9:10	2:23	—	2:50
Станиславова	—	—	2:50	—	—
Коломиї	—	—	—	6:00	—
Стрия	7:30	—	1:45	6:55	11:25
Пустомит	7:30	10:35*	1:45	6:55	11:25
Самбора	8:00	9:05	—	3:40	10:45
Любіня	8:00	9:05	2:15*	3:40	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	—	11:35B
Янова	8:20	10:10	1:37†	3:40	6:30
Брухович	7:21	11:05	2:30B	5:50†	8:34B
Брухович	6:14	9:00A	12:11B	3:45	7:10
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:10
З Підзамчє:					
До Підволочиск	6:35	11:00	2:31	8:29	11:32
Бродів	6:35	11:00	2:31	8:29	—
Курович	—	7:13	—	2:52	—
Винник	5:44	7:13	1:30	2:52	—

ЗАМІТКА: Поспїшні поїзди печатані товстим друком. — *) Лише в неділі і сьвята від 10/6 до 12/6. А) Лише в неділі і сьвята від 1/7 до 31/7. — Б) Лише в неділі і сьвята від 1/8 до 30/8. — В) В неділі і сьвята а від 1/9 до 30/9, щодєнь. — Г) Щодєнно від 1/7 до 31/7. — Д) Лише в неділі.